



P. Laukkanen/KAU

Lausunto

1 (5)

27.3.2017

VANTAAN KAUPUNKI - Kirjaamo

Saapunut: 28.3.2017

Dn:o VD/843/00.02.00.03/2017

Vantaan kaupunki
Kirjaamo
Asematie 7
01300 Vantaa
kirjaamo@vantaa.fi

Timo Juurikkalan ja 13 muun valtuutetun aloite Vantaan Energian irtautumiseksi Fennovoiman ydinvoimahankkeesta

Vastauksena otsikon valtuustoaloitteeseen lausumme seuraavaa:

Vantaan Energia -konsernin toiminnan päätavoitteina ovat sähkön ja kaukolämmön luotettava toimittaminen asiakkaille sekä yhtiön arvon kasvattaminen. Luotettavaan toimituskykyyn kuuluu oleellisena osana yhtiön tuotantokyvyn ja -kapasiteetin varmistaminen myös tulevaisuudessa.

Tuotantokyvyn varmistamisen onnistumisesta on hyvänä osoituksena yhtiön Itä-Vantaalle rakentama jätevoimala, joka paitsi turvaa Vantaan kaukolämmön saannin ja on merkittävä ilmastoteko, myös palvelee oleellisena osana pääkaupunkiseudun jätehuoltoa. Lisäksi yhtiö on vahvistanut ja varmistanut tulevaisuuden sähköntuotantokyk्याän osallistumalla osakkaana vesi-, tuuli- ja ydinvoimahankkeisiin.

Osoituksena taloudellisesti onnistuneesta toiminnasta voidaan todeta, että yhtiön liiketoiminnan tulos ja sitä kautta osingonjakokyky on ollut vuosikausia erinomainen. Lisäksi koko tulos on vuosittain palautunut takaisin yhteiskuntaan: Tuloksestaan Vantaan Energia on viimeisen 15 vuoden aikana maksanut tulovero- ja 132 miljoonaa euroa ja jakanut omistajilleen osinkoa 330 miljoonaa euroa. Samalla ajanjaksolla yhtiön liikearvo on ulkopuolisten arviointien mukaan yli kolminkertaistunut.

EU:n ja muiden kansainvälisten sopimusten asettamat haasteelliset tavoitteet hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi ja uusiutuvan energian osuuden lisäämiseksi vaativat Vantaan Energialta jatkuvasti panostuksia sekä päästökaupan ulkopuolisen tuotannon että uusiutuvaan energiaan perustuvan energiantuotannon lisäämiseen. Näin toimien yhtiö samalla jatkaa fossiilisiin polttoaineisiin perustuvan tuotannon vähentämistä. Jätevoimalan rakentaminen oli yksi merkittävä askel tällä polulla. Seuraavana yhtä tärkeänä vaiheena on kivihiiilen käytön lopettaminen Martinlaakson voimalaitoksessa 2020-luvulla ja siirtyminen biopohjaisiin polttoaineisiin. Vantaan Energian tavoitteena on jo pitkään ollut varmistaa oma sähköntuotantokykynsä mahdollisimman monipuolisella tuotantopäletillä.



27.3.2017

Sähkö on nykyaikaisessa yhteiskunnassa välttämättömyyshyödyke, jonka toimitusvarma ja kohtuuhintainen saatavuus on yhteiskunnan perustoimintojen turvaamiseksi varmistettava kaikissa olosuhteissa. Tälläkin hetkellä Suomi tuo merkittävän osan (n. 20 % vuositasolla) tarvitsemastaan sähköenergiasta naapurimaistaan. Erityisesti maamme talviajan sähkönsaanti on riippuvainen naapurimaiden tuonnista ja rajasiirtoyhteyksien toiminnasta.

Lähivuosina merkittävä osa nykyisestä kotimaisesta sähkön lauhde- ja perusvoiman tuotantokapasiteetista poistuu käyttöikänsä päättyessä. Tämä huomioon ottaen sähkönsaanti riippuvuus kasvaa ilman korvausinvestointeja toimitusvarmaan perusvoimantuotantoon. Huoltovarmuusneuvosto, kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj ja energia-alan toimijat ovat esittäneet vakavan huolensa kotimaisen sähkötehon riittävydestä tulevaisuudessa.

Sähkön erityispiirteenä on, että sähköjärjestelmässä sähkönsaannon ja kulutuksen on koko ajan oltava tasapainossa. Jo tuotetun sähkönsaannon varastointi ei teollisessa mittakaavassa ole nykyisellään taloudellista. Tältä osin sähkömarkkinat eroavat muista hyödyke- ja raaka-aine-markkinoista (öljy, hiili, kaasu, jalometallit jne.), joilla hetkittäinen kysyntä ja tarjonta voivat olla epäsuhtaiset ilman merkittävää vaikutuksia käyttöön, saatavuuteen tai hintaan.

Sähkönsaannon markkinahinnan muodostumiseen vaikuttaa kulloinkin kysyntä- ja tarjontatilanne, sää/lämpötilat, sadanta-, tulovirtaama- ja vesivarastotilanne, voimantuotannossa käytettävien polttoaineiden hinnat, suurten voimantuotantoyksiköiden tila, sähkönsaannon tuonti- ja vienti Nord Pool alueelle ja -alueelta, ympäröivät markkinat ja niiden hintatasot sekä päästöoikeuden hinta. Sähkönsaannon johdannaismarkkinat hinnoittelevat sähkönsaannon tukkimarkkinahintaa vuosiksi tulevaisuuteen ja hintavaihteluja tulee em. tekijöistä johtuen. Siksi myös Fennovoiman osakkeiden tuottaman sähkönsaannon omakustannushinnan ja sähkönsaannon tulevaisuuden markkinahinnan välisen suhteen arvioinnissa on otettava huomioon em. tekijöiden muutokset ja niiden yhteisvaikutukset.

On huomioitava, että Suomessa sähkönsaannon käyttö lisääntyy ja tuotantokapasiteettia poistuu, joten uutta sähkönsaannon perusvoimantuotantokapasiteettia on rakennettava. Ydinvoima on yksi edullisimmista perusvoimantuotantomuodoista, joten on varsin todennäköistä, että ydinvoimalaitos on kilpailukyinen käyttöaikanaan muihin tuotantomuotoihin verrattuna. Hiilidioksidivapaana tuotantomuotona ydinvoiman kilpailukyky myös paranee tulevaisuudessa ilmastomuutoksen hillitsemiseen ja hiilidioksidipäästöjen rajoittamiseen tähtäävien toimien johdosta (päästöoikeuden nouseva hinta).

Kuten kaikki teollisen mittakaavan voimalaitoshankkeet, myös ydinvoimahankkeet, ovat pääomavaltaisia ja pitkäaikaisia investointeja. Hankkeiden kannattavuutta tulee arvioida aina koko teknistaloudellisen käyttöajan puitteissa, joka Fennovoimalla on 60 vuotta. Fennovoima-hankkeen luvitus-, suunnittelu- ja rakennusaika on 10 vuotta. Tätä taustaa vasten pitkäaikaisia energiainvestointeja koskevia investointipäätöksiä ei voida eikä tule tehdä perustuen hetkittaiseen



27.3.2017

sähkön markkinahintaan, joka vaihtelee raaka-aineiden, teknologian ja talouden syklien (kysyntä-tarjonta) mukaisesti.

Ydinvoimatuotannon osalta Vantaan Energia Oy on ollut vuodesta 1989 alkaen mukana Pohjolan Voima Oy:n ja EPV Energia Oy:n osakkaina Olkiluodon OL1- ja OL2-ydinvoimalaitoksissa ja uudessa OL3-hankkeessa. Vuonna 2007 Vantaan Energia Oy teki päätöksen osallistua Voimaosakeyhtiö SF:n osakkaana Fennovoima Oy:n ydinvoimahankkeen valmisteluvaiheeseen ja myöhemmin kyseisen hankkeen hankintavaiheiden rahoitukseen. Vuoden 2014 alussa yhtiö teki lopullisen investointipäätöksen sitoutua Voimaosakeyhtiö SF:n osakkaana Fennovoiman laitoshankkeen toteutukseen.

Vantaan Energian hallitus arvioi kaikkiin investointihankkeisiin osallistumisista päätettäessä laajasti hankkeiden riskejä, mahdollisia toteutumisskenaarioita ja niiden vaikutuksia yhtiöömme sekä hankkeiden kannattavuuteen. Investointimme Fennovoiman ydinvoimahankkeeseen on suuruudeltaan noin 15 % Vantaan Energian koko investointivolyymistä. Investointi ei siten ole määrältään sellainen, että hankkeen epäonnistuminen vaarantaisi Vantaan Energia Oy:n talouden ja aiheuttaisi siten vahinkoa kaupungin veronmaksajille.

Fennovoiman Hanhikivi 1 -ydinvoimahanke ei sisällä kannattavuuden tai riskien näkökulmasta muita Vantaan Energian investointihankkeita suurempia riskejä. Laitostoimittajan kanssa on sitä vastoin sovittu useita asioita, jotka pienentävät kustannusriskiä:

Fennovoima Oy toimii ns. mankala-periaatteella, jossa yhtiö toimittaa osakkeenomistajilleen tuottamaansa sähköä omakustannushintaan omistussuhteiden suhteessa. Mankala-periaate on sähköä käyttävälle teollisuudelle ja sitä tuottaville energiayhtiöille, kuten Vantaan Energialle, tuttu ja totuttu toimintatapa. Olemme mukana osakkaana erilaisissa mankala-periaatteella toimivissa yhtiöissä esimerkiksi ydinvoimassa Teollisuuden Voima Oyj:ssä (Olkiluodon laitokset), tuulivoimassa Suomen Hyötytuuli Oy:ssä ja EPV Energia Oy:ssä sekä vesivoimassa Kolsin Voima Oy:ssä. Mankala-säännöt ja -vastuut tunnetaan yhtiössämme vuosien ajalta.

Voimaosakeyhtiö SF:n ja sen osakkeenomistajien (Vantaan Energia mukaan lukien) mankala-vastuu Fennovoiman kustannuksista alkaa vasta Hanhikivi 1 -ydinvoimalaitoksen kaupallisesta käyttöönotosta (arviolta vuonna 2024) minkä jälkeenkin mankala-vastuu rajoittuu yhtiöjärjestyksen määräyksellä ainoastaan sähkön ja muun energian tuotannosta ja hankkimisesta aiheutuviin kustannuksiin. Kaupallisella käyttöönotolla tarkoitetaan hetkeä, jolloin Hanhikivi 1 -ydinvoimalaitoksen toimitus on vastaanotettu, se täyttää kaikki toimitussopimuksessa ydinvoimalaitokselle asetetut vaatimukset ja alkaa kaupallisesti tuottaa sähköä osakkailleen.

Mankala-vastuun alkaminen vasta ydinvoimalaitoksen kaupallisesta käyttöönotosta rajoittaa merkittävästi Voimaosakeyhtiö SF:n ja sen osakkeenomistajien riskiä rakennusaikana. Laitos hankitaan kiinteään hintaan, jolloin mahdolliset li-



27.3.2017

säkustannukset jäävät toimittajalle. Lisäksi laitostoimittajan kanssa on sovittu sähkön omakustannushintaan vaikuttavista takuista, jotka pienentävät oleellisesti kaupallisen toiminnan alkuvuosien riskiä.

Vantaan Energian euromääräinen enimmäisvastuu Hanhikivi 1 –hankkeesta on sen Voimaosakeyhtiö SF:lle antamien rahoitussitoumusten mukaan noin 90 miljoonaa euroa, mistä summasta viimeinen erä maksetaan vasta ydinvoimalaitoksen kaupallisen käyttöönoton yhteydessä.

Otsikon valtuustoaloitteessa epäillään Fennovoiman laitoshankkeen kustannusarvion ja aikataulun pettämistä. Laitoksen kustannukset Voimaosakeyhtiö SF:n osakkaille eivät ole muuttuneet. Laitostoimittaja Rosatom on sitoutunut sekä Fennovoimalle että Säteilyturvakeskukselle ilmoittamiinsa aikatauluihin, jotka perustuvat ydinvoimalaitoksen kaupallisen käyttöönoton alkamiselle 2024.

Fennovoiman pääomistaja Voimaosakeyhtiö SF sekä Fennovoima ovat seuranneet ja analysoineet Euroopassa käynnissä olevien hankkeiden etenemistä tavoitteenaan oppia näissä hankkeissa ilmenneistä ongelmista ja pyrkiä minimoimaan mainituissa hankkeissa esiin tulleet ja edelleen ilmenevät ongelmat. Keskeinen havainto edellä mainituissa hankkeissa esiin tulleista ongelmista on ollut se, että suunnittelun merkitys on ratkaiseva hankkeen laadukkaalle toteuttamiselle. Korkeatasoisella suunnittelulla varmistetaan, että viranomaisille toimitetaan laadukas aineisto, jotta rakentamisvaiheessa tehtävät mahdolliset muutokset jäävät vähäisiksi ja hanke etenee tarkoituksenmukaisesti rakentamisvaiheessa.

Fennovoima painotti Hanhikivi 1 -hankkeen suunnitteluaineiston oikeellisuutta ja laatua laitostoimitussopimusta neuvoteltaessa ja ydinturvallisuuteen liittyvät vaatimukset ja tavoitteet on kirjattu laitostoimitussopimukseen. Näin otettiin huomioon myös, että Säteilyturvakeskuksen vaatimukset ovat tiukentuneet eurooppalaisen ydinvoimarakentamisen hankkeissa havaittujen ongelmien seurauksena. Huolellisella suunnittelulla ja laadukkaalla suunnitteluaineistolla varmistetaan ydinturvallisuus ja pyritään välttymään mahdollisilta huomattavista kustannuksista ja viivästyksistä aiheuttavilta rakentamisvaiheen korjaus- ja muutostöiltä.

Fennovoiman ja Rosatomin välinen laitostoimitussopimus edellyttää laitostoimituksen - sisältäen suunnittelun, rakentamisen, testaamisen, käyttöönoton ja käyttökoulutuksen - tapahtuvan korkeimpien turvallisuusstandardien mukaisesti. Nimenomaisesti tavoitteeksi on asetettu henkilöiden, ympäristön ja omaisuuden turvallisuus. Laitostoimituksen osalta kaiken tulee tapahtua soveltuvan lainsäädännön, ydinturvallisuusohjeiden ja viranomaisten määräysten mukaisesti. Laitostoimitussopimuksen useassa kohdassa edellytetään nimenomaan Säteilyturvakeskuksen ohjeistuksen ja määräysten noudattamista.

Voimaosakeyhtiö SF edellyttää, että Säteilyturvakeskuksen havaitsemat kehitystarpeet laitostoimittaja Rosatomin ja Fennovoiman toiminnassa ja laadussa huomioidaan tarkasti ja toimintaa kehitetään niiden perusteella. Sitovien sopimusvelvoitteiden noudattamiseksi Rosatom on vuoden 2016 aikana sekä kas-



27.3.2017

vattanut Hanhikivi 1 -hankkeeseen kohdistamiaan resursseja että siirtänyt koneimpia työntekijöitensä Hanhikivi 1 -hankkeeseen.

Hankkeen kannalta rakentamislupahakemusprosessin aikataulua tärkeämpiä ovat ydinturvallisuuden varmistaminen, ydinenergiainsäädännön noudattaminen ja laitostoimittajan korkealaatuinen suunnitteluaineisto.

Otsikon valtuustoaloitteessa todetaan virheellisesti, että välimiesoikeus olisi päättänyt, että Kestra voi irtautua Fennovoiman ydinvoimalahankkeesta. Tosi-asiassa välimiesoikeus vahvisti, ettei pelkkä Kestran vuonna 2014 Voimaosakeyhtiö SF:lle antama ilmoitus osallistumisesta Fennovoiman ydinvoimalahankkeen jatkorahoitukseen ole Kestraa sitova osallistumissitoumus. Välimiesoikeuden päätös tarkoittaa siis, että Kestra ei osallistu Fennovoima-hankkeen jatkorahoitukseen. Kestra jatkaa kuitenkin ainakin toistaiseksi osakkaana Voimaosakeyhtiö SF:ssä.

Välimiesoikeuden päätös ei vaikuta Voimaosakeyhtiö SF:n muiden osakkaiden sitoutumiseen. Vantaan Energia Oy, kuten kaikki muutkin Voimaosakeyhtiö SF:n uuden osakassopimuksen allekirjoittaneet osakkaat, ovat kiistattomasti sitoutuneet hankkeeseen sekä sen jatkorahoitukseen.

Edellä olevan perusteella Vantaan Energia Oy pitää osallistumistaan Fennovoiman ydinvoimalahankkeeseen yhtiön strategian mukaisena ja perusteltuna tapana varmistaa yhtiön pitkän ajan tuotantokykyä.

Kunnioittavasti

VANTAAN ENERGIA OY

Tommi Valtonen
hallituksen puheenjohtaja